

**ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

*Навчально-науковий інститут
менеджменту та психології*

*Кафедра педагогіки, адміністрування і
соціальної роботи*

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
Системний підхід у вищій освіті

Загальна інформація	Пояснення
Ступінь вищої освіти*	магістр
Освітня програма*	освітньо-професійна програми: <ul style="list-style-type: none">- «Педагогіка вищої школи»;- «Християнська педагогіка»;
Спеціальність*	011 «Освітні, педагогічні науки»
Рік навчання, семестр *	1-й, 1-й
Кількість кредитів*	4
Форма навчання*	заочна
Форма підсумкового контролю*	екзамен
Мова викладання*	українська
Інформація про викладача	
Лектор*	 <p>Махиня Тетяна Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент професор кафедри педагогіки, адміністрування і соціальної роботи</p>
Профайл лектора*	ORCID iD https://orcid.org/0000-0003-4065-0465 Профіль вченого у Google Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=jr88qPgAAAAJ&hl=uk Сторінка автора у Електронній бібліотеці НАПН України http://lib.iitta.gov.ua/id/user/4128

Канали комунікації*	Тел: кафедри: (044) 484-01-98 E-mail: t_st@umo.edu.ua
Про дисципліну	
Анотація курсу: в т.ч. мета та цілі курсу*	<p>Актуальність дисципліни визначається тим, що системний підхід все глибше впроваджується у педагогіку. Системний підхід у педагогіці спрямований на розкриття цілісності педагогічних об'єктів, виявлення у них різноманітних типів зв'язків та зведення їх в єдину теоретичну картину. Як систему можна розглядати будь-яку пізнавальну діяльність, а її складовими є сам суб'єкт пізнання (особистість), процес пізнання, продукт пізнання, мета пізнання, умови, в яких вона перебуває тощо. Будь-яка педагогічна ідея може бути успішно втілена за умови забезпечення системності під час її реалізації.</p> <p>Метою вивчення дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» є формування у випускника здатності до організації науково- педагогічної діяльності та виховної роботи зі здобувачами на засадах системного підходу.</p>
Компетентності та результати навчання* Перелік соціальних, м'яких навичок (soft skills)	<p>Завдання дисципліни — оволодіння здобувачами знаннями щодо наукових засад використання системного підходу у вищій освіті, сутності базових понять системної методології, особливостей функціонування системи вищої освіти як елементу соціокультурного середовища суспільства та компоненту (підсистеми) освіти, концептуальних засад управління ЗВО; формування вміння застосовувати здобуті знання у практичній діяльності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» здобувачі мають набути/розвинути:</p> <p>загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; – здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; – здатність планувати та управляти часом; – знання та розуміння предметної області та розуміння професії; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність вчитися і бути сучасно навченим; – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; – здатність бути критичним і самокритичним; – здатність до адаптації та дії в новій ситуації; – здатність генерувати нові ідеї (креативність); – здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми; – здатність приймати обґрунтовані рішення; – навички міжособистісної взаємодії; – здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; – здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі; – цінування та повага різноманітності та мультикультурності; – здатність працювати автономно; – здатність виявляти ініціативу; – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; – здатність діяти соціально відповідально та громадянські свідомо; – здатність працювати в команді; <p>фахові компетентності:</p> <p>знання та розуміння: основних понять теорії систем; системних принципів; особливостей функціонування системи вищої освіти як</p>

	<p>елементу соціокультурного середовища суспільства та компоненту (підсистеми) освіти України; складові функціонального середовища вищої освіти; принципів функціонування та розвитку системи вищої освіти; концептуальних засад розвитку потенціалу ЗВО України в умовах глобалізації; закономірностей та принципів педагогічного процесу як системи; особливостей системної організації науково-дослідної діяльності у ЗВО; наукових підходів, закономірностей та принципів управління сучасним закладом вищої освіти; вимог системного підходу до керівництва трудовим колективом; систем організації освітнього процесу у ЗВО; особливостей системи управління компетентнісно орієнтованою освітою у вищій школі;</p> <p>застосування знань на практиці: уміти характеризувати систему вищої освіти; визначати особливості ЗВО як соціально-педагогічної системи та об'єкту управління; визначати вплив зовнішніх та внутрішніх чинників на досягнення мети діяльності ЗВО; використовувати системний підхід до організації управлінської, науково-педагогічної діяльності та виховної роботи зі здобувачами; впроваджувати/використовувати систему фінансово-економічних, організаційно-педагогічних та соціально-психологічних методів управління ЗВО;</p> <p>використання відповідної термінології з дисципліни в усній та письмовій формах рідною мовою чи іноземною та різних комунікаційних стилів (неофіційного, офіційного та наукового).</p>
Структура курсу*	<p>ТЕМА 1. Сутність та зміст системної методології</p> <p>ТЕМА 2. Сучасна система вищої освіти України</p> <p>ТЕМА 3. Особливості закладу вищої освіти як освітньої системи</p> <p>ТЕМА 4. Організація освітнього процесу та управління закладом вищої освіти на основі системного підходу</p> <p>ТЕМА 5. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти</p> <p>ТЕМА 6. Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти та якості вищої освіти</p>
Індивідуальне науково-дослідне завдання	
<p>Індивідуальне науково-дослідне завдання студента з навчальної дисципліни «Системний підхід у вищій освіті» сприяє поглибленню системи знань та практичних умінь з предмету.</p> <p>Максимальна оцінка за виконані завдання – 60 балів. Підготовка усіх завдань є обов'язковою вимогою допуску до іспиту.</p> <p>Індивідуальне науково-дослідне завдання оформлюється у вигляді контрольної роботи, яка складається із 3 частин:</p> <p>Перша частина – Практичне завдання 1 – Провести SWOT-аналіз діяльності закладу освіти – визначити сильні і слабкі сторони діяльності власного закладу освіти, а також можливості загрози, що виникають з його найближчого оточення (зовнішнього середовища):</p> <p>Сильні сторони (Strengths) — переваги організації, це те в чому організація досягає успіху або якась особливість, що надає додаткові можливості. Сила може полягати в наявному досвіді, доступі до унікальних ресурсів, наявності технологій, високої кваліфікації персоналу, високій якості освітніх послуг, що надаються тощо;</p> <p>Слабі сторони (Weaknesses) — недоліки організації; це відсутність чогось важливого для функціонування організації або щось, що поки не вдається в порівнянні з іншими і ставить заклад в несприятливе положення (дуже низька якість освітніх послуг, погана репутація закладу, низький рівень кваліфікації персоналу;</p> <p>Можливості (Opportunities) — чинники зовнішнього середовища, використання яких створить переваги організації на ринку освітніх послуг; це сприятливі обставини, які організація може використовувати для отримання переваги (різке зростання попиту, поява нових технологій навчання, зростання рівня доходів населення;</p> <p>Загрози (Threats) — чинники, які можуть потенційно погіршити положення організації на ринку; події, настання яких може несприятливо вплинути на підприємство (вихід на ринок</p>	
Інформація для людей з інвалідністю	

альтернативних закладів, запровадження нових форм навчання, зростання податків, зміна смаків споживачів, зниження народжуваності.

Результати оформити у вигляді чорирьохсекторної матриці SWOT-аналізу:

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ

Максимальна оцінка за виконання завдання – 20 балів

Друга частина – Практичне завдання 2 – Провести PEST – аналіз політичних (Policy), економічних (Economy), соціальних (Society) та технологічних (Technology) аспектів зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегію власного закладу освіти.

Важливим при проведенні PEST – аналізу є вимога системності стратегічного аналізу кожній з чотирьох вказаних компонент, оскільки всі ці компоненти тісним і складним чином взаємозв'язані.

Результати оформити у вигляді чорирьохсекторної матриці PEST-аналізу:

ПОЛІТИЧНІ ЧИННИКИ	ЕКОНОМІЧНІ ЧИННИКИ
СОЦІАЛЬНІ ЧИННИКИ	ТЕХНОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ

Максимальна оцінка за виконання завдання – 20 балів

Третя частина – теоретична, полягає у необхідності підготувати доповідь за обраною темою із запропонованих:

1. Глобальні виклики і пріоритети освіти XXI століття
2. Системний підхід як методологія проектування, прогнозування і моделювання вищої освіти у часі і просторі
3. Сучасна роль та завдання закладу вищої освіти у суспільстві.
4. Перспективи розвитку закладу вищої освіти у поствоєнний період.
5. Цифрові тренди та їх вплив на підготовку фахівців
6. Нові професії та підходи до розробки освітніх програм в умовах закладу вищої освіти
7. Академічна доброчесність в системі підготовки фахівця і розвитку суспільства
8. Наукові гранти та стипендії: можливості для здобувачів та науково-педагогічних працівників
9. Організаційна модель системи науково-дослідної роботи вищих закладів освіти.
10. Моніторинг думки здобувачів студентів як елемент систем внутрішнього забезпечення якості закладів вищої освіти в українських реаліях

Максимальна оцінка за виконання завдання – 20 балів

Презентація доповіді оцінюється додатково на практичних заняттях.

Методи оцінювання

COURSE GRADE COMPOSITION*

Місце дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти

Системність, що змодульована на науковому рівні, є запорукою успіху в педагогічній діяльності. Згідно навчального плану підготовки магістрів за освітньо-професійними програмами «Педагогіка вищої школи» і «Християнська педагогіка» галузі знань 01 «Освіта/педагогіка» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», дисципліна «Системний підхід у вищій освіті» є однією з визначальних у фундаментальній підготовці майбутніх фахівців та є підґрунтям для усіх інших дисциплін.

Розширена інформація

Методи, технології навчання та викладання	Лекції, семінари, презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань та завдань з самостійної роботи у формі проектів на платформі дистанційного навчання УМО
Засоби навчання	Мультимедійна апаратура, екран, комп'ютери, особисті смартфони та ноутбуки, Інтернет, проектор, екран, онлайн платформа дистанційного навчання Google Classroom
Інформаційні ресурси*	<p>Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кайдалова Л.Г., Сабатовська І. С. Системний підхід у вищій освіті: методичні рекомендації для магістрантів зі спец. 8.18010021 «Педагогіка вищої школи» / Л.Г. Кайдалова, І.С. Сабатовська, Х. : НФаУ, 2013 – 39 с. 2. ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЗБІРНИК URL: http://surl.li/emgeh 3. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2019 рік / за заг. ред. проф. Сергія Квіта. — Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2020. — 244 с 4. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти за 2021 рік / За заг. ред. С. Квіта. — К. : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2022. — 232 с. 5. Системний підхід у вищій школі : навч. посіб. / автори-упоряд. Кочубей Т. Д. , Івашенко К.В. – Умань: ПП Жовтий О. О., 2014. – 131 с. - (серія «Педагогіка вищої школи») 6. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ на 2021-2031 роки. URL: rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf (mon.gov.ua) 7. Шабанова Ю.О. Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. магістратури/ Ю.О. Шабанова; М-во освіти і науки України; Нац. гірн. ун-т. – Д.: НГУ, 2014. – 120 с. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Авраменко О. Системний підхід як необхідна умова якості технологічної освіти. // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, 2012, Вип. 2. – С. 9-18. 2. Драч І. І. Системний підхід як загальнонаукова основа управління формуванням професійної компетентності майбутніх викладачів вищої школи / І. І. Драч // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. - Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка. - 2012. - С. 344—352. 3. Махія Т. А. Визначення сильних і слабких сторін діяльності навчального закладу у процесі дослідження його внутрішнього середовища / Т. А. Махія // Народна освіта. Науково-методичний електронний педагогічний журнал. — 2015. — № 3 (27). — Режим доступу до журн.: http://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=3641 4. Пастовенський О. В. Релятивне управління ефективними освітніми системами / О. В. Пастовенський // American Journal of Fundamental, Applied & Experimental Research. – 2018. – 1(8). Р. 72-76. 5. Пастовенський О. В. Алгоритм релятивного управління ефективними освітніми системами // Теорія та методика управління освітою, 2018, Вип. 1 (21). – [Електронний ресурс]. – К.: 2018. – URL: http://surl.li/eyhwo 6. Пастовенський О. В. Еволюція управлінського циклу в умовах розвитку освітніх систем / О. В. Пастовенський // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2017. – Вип. 5(91). – С. 77-82. 7. Пастовенський О. В. Особливості реалізації методів управління освітою в умовах розвитку освітніх систем / О. В. Пастовенський // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2018. – Вип. 3(94). 8. Пастовенський О. В. Особливості реалізації функцій управління освітою в умовах розвитку освітніх систем / О. В. Пастовенський // Народна освіта Електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – 2019. – Вип. № 3 (18). – URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5532 9. Пастовенський О. В. Синергетичний сценарій розвитку ефективних освітніх систем / О. В. Пастовенський // Вісник Житомирського державного університету

імені Івана Франка. – 2016. – Вип. 2(84). – С. 102–106.

Електронні джерела: [нормативна база вищої освіти](#)

I. Акти Верховної Ради України

[Закон України «Про вищу освіту»](#)

[Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»](#)

II. Акти Кабінету Міністрів України

[Постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 244 «Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»](#)

[Постанова КМУ від 27 липня 2016 р. №567 «Деякі питання діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 27 липня 2016 р. №531 «Про внесення змін до Статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 28 грудня 2016 р. №1045 «Про розміри стипендій у державних та комунальних навчальних закладах, наукових установах»](#)

[Постанова КМУ від 28 грудня 2016 р. №1047 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам \(курсантам\) вищих навчальних закладів»](#)

[Постанова КМУ від 28 грудня 2016 р. №1050 «Деякі питання стипендіального забезпечення»](#)

[Постанова Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2017 р. № 53 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266»](#)

[Постанова КМУ від 22 листопада 2017 року №912 «Про затвердження Порядку та критеріїв надання закладу вищої освіти статусу національного, підтвердження чи позбавлення цього статусу»](#)

[Постанова КМУ від 31 січня 2018 р. № 41-р «Про затвердження складу Конкурсної комісії з відбору членів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 10 травня 2018 року №347 « Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 “Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти”](#)

[Постанова КМУ від 29 серпня 2018 року №673 « Про затвердження Порядку пільгового кредитування для здобуття професійно-технічної та вищої освіти»](#)

[Постанова КМУ від 27 грудня 2018 року №1130 Зміни до постанови КМУ від 15 квітня 2015 р. № 244 «Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#)

[Розпорядження КМУ від 27 грудня 2018 року № 1063-р «Про затвердження складу Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»](#)

Правила та вимоги

Оцінювання досягнень здобувача вищої освіти*

Поточне тестування та самостійна робота, виконання індивідуального науково-дослідного завдання			Підсумковий контроль (екзамен)	Всього
Завдання 1	Завдання 2	Завдання 3	40	100
20	20	20		

Дедлайни та перескладання*

Перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДЗВО «УМО» (сайт УМО)
Індивідуальні науково-дослідні завдання мають бути надіслані до початку залікової сесії

Правила академічної доброчесності *	Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється обов'язково згідно до Вимог норм доброчесності (сайт НАЗЯВО та ін.)
-------------------------------------	--